

Meteorologia i Climatologia

Codi: 102849

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501915 Ciències Ambientals	OB	3	2

Professor/a de contacte

Nom: Josep Enric Llebot Rabagliati

Correu electrònic: enric.llebot@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu accedir-hi des d'aquest [enllaç](#). Per consultar l'idioma us caldrà introduir el CODI de l'assignatura. Tingueu en compte que la informació és provisional fins a 30 de novembre de 2023.

Equip docent

Luis Font Guiteras

Francesc Xavier Alvarez Calafell

Prerequisits

L'alumnat haurà de tenir assolits els objectius de l'assignatura de Física General de 1r curs. Al llarg del curs els temes desenvolupats aniran fonamentats en fenòmens físics explicats en aquesta assignatura.

Objectius

El curs pretén ser una introducció senzilla però rigorosa, quantitativa i qualitativa, a la meteorologia i a la climatologia. Al final del curs l'alumnat haurà de ser capaç d'entendre diferents fenòmens meteorològics i climàtics bàsics, la fiabilitat de les prediccions meteorològiques i climàtiques i les seves conseqüències. L'objectiu d'aquest curs és proporcionar idees bàsiques sobre com funciona l'atmosfera terrestre i com el seu funcionament afecta i és afectat per a les activitats humanes. En els estudis d'impacte ambiental de projectes i d'activitats han d'estudiar-se els riscos i els impactes meteorològics, i les persones expertes en temes ambientals han d'estar familiaritzades amb les seves conseqüències i les seves causes. Així mateix, atesa la concentració humana creixent en zones urbanes, temes com l'anàlisi de la qualitat de l'aire en entorns urbans són de la màxima importància i, per tant, s'estudien en aquest curs.

En un altre context, també es tractarà el coneixement de la gestió d'episodis meteorològics i climàtics excepcionals, per a desenvolupar i adoptar mesures de prevenció i/o adaptació.

Competències

- Analitzar i utilitzar la informació de manera crítica.
- Aplicar amb rapidesa els coneixements i habilitats en els diferents camps involucrats en la problemàtica ambiental, i aportar-hi propostes innovadores.
- Aprendre i aplicar els coneixements adquirits a la pràctica i a la resolució de problemes.
- Demostrar iniciativa i adaptar-se a problemes i situacions nous.
- Demostrar interès per la qualitat i la praxi de la qualitat.
- Demostrar un coneixement adequat i utilitzar les eines i els conceptes de les disciplines científiques més rellevants en medi ambient.
- Recollir, analitzar i representar dades i observacions, tant quantitatives com qualitatives, utilitzant de forma segura les tècniques adequades d'aula, de camp i de laboratori.
- Transmetre adequadament la informació, de forma verbal, escrita i gràfica, i utilitzant les noves tecnologies de comunicació i informació.
- Treballar amb autonomia.
- Treballar en equip desenvolupant els valors personals quant al tracte social i al treball en grup.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar i utilitzar la informació de manera crítica.
2. Aprendre i aplicar els coneixements adquirits a la pràctica i a la resolució de problemes.
3. Definir els fonaments de la climatologia sinòptica.
4. Demostrar iniciativa i adaptar-se a problemes i situacions nous.
5. Demostrar interès per la qualitat i la praxi de la qualitat.
6. Descriure les principals característiques de la termodinàmica atmosfèrica.
7. Explicar les causes internes i externes del canvi climàtic.
8. Identificar els processos físics en l'entorn mediambiental i valorar-los adequadament i originalment.
9. Observar, reconèixer, analitzar, mesurar i representar adequadament i de manera segura processos físics aplicats a les ciències ambientals.
10. Transmetre adequadament la informació, de forma verbal, escrita i gràfica, i utilitzant les noves tecnologies de comunicació i informació.
11. Treballar amb autonomia.
12. Treballar en equip desenvolupant els valors personals quant al tracte social i al treball en grup.

Continguts

1. Una breu visió de l'atmosfera
 1. Origen.Constituents
 2. Distribució de temperatures.
 3. Les bases de l'anàlisi climàtica
 4. El clima que s'observa: xarxa observacional. Balanços
 5. Canvi climàtic. Variacions de Milankovich.Activitat solar.
2. Termodinàmica atmosfèrica
 1. Aire sec i aire humit
 2. Equilibri hidrostàtic. Perfils verticals.
 3. Processos adiabàtics
 4. Estabilitat vertical. Radiosondatges
3. Descripció quantitativa de la radiació
 1. Radiació: llei de Planck, llei de Stefan-Boltzmann, llei de Wien
 2. Absorció, emissió i difusió
 3. Transferència radiativa i balanç energètic global.
 4. Efecte d'hivernacle. Models radiatius.
 5. Circulació termohalina.
4. Dinàmica atmosfèrica
 1. Forces en la descripció dinàmica de l'atmosfera.

2. Vent geotròfic, vent del gradient, vent tèrmic.
3. Vorticitat. Ones baroclíniques
4. Tempestes
5. Aerosols
 1. Partícules naturals i antropogèniques a l'atmosfera
 2. Nucleació, condensació, coagulació, difusió, sedimentació.
 3. Condensació homogènia i condensació heterogènia.
 4. Núvols
 5. Precipitació
6. La difusió de la pol·lució a l'atmosfera
 1. La difusió versus advecció
 2. Llei de Fick
 3. Model Gaussià

Metodologia

El curs es donarà tot en català. Tots els materials del curs (presentacions a classe, problemes, treballs per a casa i examens) està en català. S'accepta, tanmateix, presentar l'examen en castellà o anglès. El curs consisteix en classes teòriques (3 hores a la setmana) i resolució de problemes pràctics (1 hora a la setmana). Les llistes de problemes seran publicades al campus virtual i la seva resolució serà tractada a classe. El curs comporta unes pràctiques que s'hauran de fer en grups petits. L'objectiu d'aquestes classes pràctiques és aprendre i practicar les habilitats de comunicar aspectes científics.

S'han de preparar, com a mínim, dues proves escrites. Les dues proves tenen una prova de recuperació al final del curs.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes de problemes	10	0,4	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9
Classes teòriques	34	1,36	3, 6, 7, 8, 9
Pràctiques	8	0,32	2, 3, 6, 7, 8, 9, 12
Tipus: Autònomes			
Estudi i lectura de textos	53	2,12	
Pràctiques	16	0,64	3, 6, 7, 8, 9, 11
Treball escrit	15	0,6	3, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 12

Avaluació

És obligatori treure més d'un 3,5 en la mitjana de les activitats d'avaluació per tal de superar l'assignatura. Només en aquest cas es tindrà en compte per a la nota final el treball escrit i/o pràctiques. En cas contrari s'haurà de recuperar cada avaluació amb nota inferior a 3,5 a la prova de recuperació

L'avaluació tant de la primera part com de la segona part constarà d'una part teòrica i la resolució de dos problemes pràctics. Per aquelles persones que no superin la nota mínima d'una avaluació hi haurà una prova de recuperació. Per poder assistir a la recuperació, l'alumne haurà hagut d'haver estat avaluat prèviament d'activitats d'avaluació continuada que equivalguin a 2/3 de la nota final

Avaluació única: L'avaluació única consistirà de dues parts: una primera part teòrica i una segona part en què s'hauran de resoldre quatre problemes pràctics. En qualsevol cas l'alumne haurà d'haver cursat el treball pràctic escrit i/o pràctiques moodle. Per tal que a la nota final es pugui tenir en compte la nota del treball pràctic (30% de la nota final) cal que la nota de la prova única sigui igual o superior a 3,5.

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen segona part	40	2	0,08	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Examen: primera part	40	2	0,08	1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Treball pràctic escrit i/o pràctiques moodle	20	10	0,4	4, 12

Bibliografia

Referències bàsiques

C.Donald Ahrens Meteorology Today Thomson (Paraninfo), Madrid 2003

Roland Stull Meteorology for Scientists and Engineers Thomson 2002

J.Martín Vide, Mapas del tiempo: Fundamentos, interpretación e imágenes de satélite, Oikos-tau, Vilassar de Mar, 1991

Jordi Mazón, Mariano Barriendos, Marcel Costa, El temps a Catalunya dia a dia, Ara llibres, 2009

J.M.Wallace i P.V. Hobbs, Atmospheric Science, Academic Press, New York, 1977

Gerard Conesa Prieto, Anàlisi meteorològica a la mar, Edicions UPC, Barcelona 1993

Bibliografia avançada

W. Cotton, R. A. Pielke, Human Impacts on Weather and Climate, Cambridge, 1995.

R. G. Fleage, An Introduction to Atmospheric Physics, Academic Press, New York, 1980

V. Espert, P. Amparo, Dispersión de contaminantes en la atmósfera, Universidad Politécnica de Valencia, Valencia, 2000

M.R.Estrela i M.M.Millán, Manual práctico de introducción a la meteorología, CEAM, 1994.

M. Grimalt, J. Martín-Vide i F.Mauri et. al., Els núvols, Edicions El Mèdol, 1995

J.T.Houghton et al. (ed.), Climate Change, Cambridge University Press, Cambridge, 1996.

J.E.Llebot, El canvi climàtic, Rubes Editorial, Barcelona, 1998

J.E.Llebot, Els fluids de la vida, Biblioteca Universitària n. 29, Ed. Proa. 1996

Programari

No hi ha un programari específic